

Sygn. akt:XII C 66/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach XII Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	<i>SSO Ewa Dawczak-Schaefer</i>
Protokolant:	Katarzyna Zegartowska

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2014 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa E. C.

przeciwko T. C.

zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego T. C. kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście i 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XII C 66/14

UZASADNIENIE

Powódka E. C. wniosła pozew o nakazanie pozwanemu T. C. złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwolnienia powódki z zobowiązania kredytowego wynikającego z umowy kredytowej numer (...) z dnia 27 czerwca 2006 roku – w wykonaniu zobowiązania opisanego w § 2 umowy podziału majątku wspólnego z dnia 21 marca 2011 roku, zawartej w postaci aktu notarialnego, zapisanego w Rep. A numer (...) Kancelarii Notarialnej mgr K. M. oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że strony zawarły umowę o podział majątku wspólnego, na mocy której pozwany uzyskał wyłączne prawo własności lokalu mieszkalnego numer (...) w Z., a powódka otrzymała tytułem spłaty kwotę 18.500 zł. Jednocześnie pozwany zobowiązał się, po zgromadzeniu wszystkich dokumentów wymaganych przez bank, opisanych w § 2 umowy do wyrażenia zgody na zwolnienie powódki z zobowiązania kredytowego. Powódka oświadczyła, że warunkiem takiego sposobu podziału majątku wspólnego było wyrażenie zgody przez pozwanego na zwolnienie jej z zobowiązania kredytowego. Powódka pomimo wielokrotnych wezwań pozwanego do zwolnienia jej z długu nadal widnieje jako strona umowy kredytowej, co uniemożliwia jej zaciągnięcie innego kredytu na zakup mieszkania dla niej i małoletniego syna stron (k.2-28).

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów. Wskazał, że bank jest wierzycielem dłużników solidarnych, tj. pozwanego i powódki i tylko bank jest władny zwolnić powódkę z odpowiedzialności za spłatę kredytu hipotecznego. Podniósł, że z treści podpisanej umowy nie wynika zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia o

zwolnieniu z długu pozwanej, a takie zobowiązanie jest niezbędne dla dochodzenia złożenia zastępczego oświadczenia woli w rozumieniu art. 64 k.c. W ocenie pozwanego powódka żąda dokonania przez pozwanego czynności faktycznej, a nie złożenia oświadczenia woli (k.39-42).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony postępowania pozostawały w związku małżeńskim, który został rozwiązany prawomocnym wyrokiem z dnia 26 maja 2010 roku przez Sąd Okręgowy w Gliwicach (k.10).

Strony, nie chcąc już razem mieszkać postanowiły dokonać podziału majątku wspólnego w ten sposób, że własność lokalu zostanie przeniesiona na rzecz pozwanego, a powódka otrzyma z tego tytułu pieniądze i zostanie zwolniona przez bank z zobowiązania kredytowego. Powódka konsultowała treść aktu notarialnego z radcą prawnym K. C., który już po przygotowaniu projektu aktu notarialnego wniósł do niego poprawki, a ich odzwierciedlenie znajduje się w § 2 tego aktu. Strony uzgodniły, po konsultacjach w banku, że Bank zwolni powódkę z zobowiązania kredytowego po przedłożeniu przez pozwanego dokumentów wskazanych przez bank (zeznania świadka K. C. – zapis protokołu rozprawy z dnia 17 czerwca 2014 roku, 00:14:04-00:21:47, Zeznania powódki:00:22:01-00:27:26).

Umową zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem K. M. dnia 21 marca 2011 roku strony dokonały podziału majątku wspólnego, w ten sposób, że lokal mieszkalny numer (...) – stanowiący odrębną nieruchomość – składający się z trzech pokoi, kuchni i łazienki o łącznej powierzchni wraz z przynależną komórką lokatorską (...)m² – w tym powierzchnia komórki lokatorskiej wynosi (...) położony w Z. przy ulicy (...), objęty księgą wieczystą numer (...) przyznały na wyłączną własność T. C.. Lokal ten obciążony jest dwiema hipotekami umownymi: umowną zwykłą w kwocie 43.974 CHF oraz hipoteką umowną kaucyjną do sumy najwyższej 24.600 CHF obciążona na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w K. Oddział w Z.. Powódka tytułem spłaty związanej z podziałem majątku otrzymała przed zawarciem umowy kwotę 18.500 zł.

Podczas podpisywania aktu notarialnego pozwany okazał pismo Banku (...) S.A. (...) w Z. z dnia 3 marca 2011 roku, z którego wynika, że Bank ten jako następca prawny Banku (...) SA w K. Oddział w Z. po przedłożeniu szeregu dokumentów szczegółowo wymienionych wyrazi zgodę na zwolnienie E. C. z zobowiązania kredytowego wynikającego z umowy kredytowej numer (...) z dnia 27 czerwca 2006 roku. Dokumenty te to: akt notarialny stwierdzający wyłączne prawo T. C. do lokalu numer (...) zawierającego wniosek o dokonanie zmian w dziale II księgi wieczystej jak również stwierdzający brak zobowiązań T. C. na rzecz E. C. oraz brak obciążeń lokalu w postaci służebności, polisa ubezpieczeniowa na życie na kwotę 34.000 zł wystawiona przez towarzystwo ubezpieczeniowe z listy towarzystw akceptowanych przez Bank ze wskazaniem Banku(...) jako uposażonego w 100% .

Pozwany okazał Deklaracje przystąpienia do grupowego ubezpieczenia pracowniczego typu (...) numer Polisy (...) numer deklaracji (...) z 17 marca 2011 roku oraz Polisę seria (...) obejmującą ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków na okres od 18 marca 2011 roku do 17 marca 2012 roku, a nadto zapewnił, że polisy te wypełniają warunki zawarte w piśmie Banku (...) w Z. z dnia 3 marca 2011 roku. Przed podpisaniem akt został odczytany i przyjęty. (dowód: wypis aktu notarialnego, Rep. A numer 3448/2011r., k.15-17, odpis z księgi wieczystej, k.11-14).

E. C. oraz T. C. posiadają zadłużenie z tytułu kredytu budowlano hipotecznego nr (...) - (...), które według stanu na dzień 24 marca 2014 roku wynosi 35.768,05 CHF co według kursu sprzedaży (...) stanowi równowartość w złotych w kwocie 127.541,71 zł (dowód: zaświadczenie banku z dnia 24 marca 2014r., k.18).

Dnia 6 lutego 2014 roku pełnomocnik powódki wezwał pozwanego do stawienia się w dniu 25 lutego 2014 roku o godzinie 16:00 w siedzibie Banku (...) Oddział w Z. w celu wyrażenia zgody na zwolnienie E. C. z zobowiązania kredytowego wynikającego z umowy kredytowej numer (...) z dnia 27 czerwca 2006 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów złożonych przez obydwie strony procesu. Strony nie kwestionowały tych dowodów z dokumentów ani co do ich autentyczności, ani też zgodności ze stanem rzeczywistym. Dlatego Sąd uznał ich moc dowodową i przydał walor wiarygodności. Fakty ustalone na ich podstawie

nie były przez strony kwestionowane i sporne. Sąd dał również wiarę zeznaniom świadka K. C. uznając je za spójne z dokumentami i zeznaniami strony powodowej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 64 k.c. prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek danej osoby do złożenia oznaczonego oświadczenia woli, zastępuje to oświadczenie. Zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż przepis art. 64 k.c., nie może stanowić samodzielnej, materialnoprawnej podstawy roszczenia. Przykładowo Sąd Apelacyjny w Poznaniu (wyrok z dnia 5 lutego 2009 r., I ACa 39/09, OSA 2010/5/60-68) stwierdził, iż art. 64 k.c. może mieć zastosowanie tylko wówczas, gdy istnieje cywilnoprawny obowiązek dokonania określonej czynności prawnej (złożenia oświadczenia woli). Z obowiązkiem tym musi być skorelowane odpowiednie uprawnienie drugiej strony o charakterze roszczenia cywilnoprawnego. Przesłanka ta jest spełniona, gdy możliwe jest określenie konkretnej treści oświadczenia woli, które ma być złożone przez zobowiązanego. Wynika to wprost z treści powołanego przepisu, który przewiduje możliwość zastąpienia orzeczeniem sądu tylko "oznaczonego oświadczenia woli", a zatem przymusowa realizacja obowiązku złożenia oznaczonego oświadczenia woli jest możliwa tylko wówczas, gdy istnieją przepisy prawa lub inne "źródła" pozwalające na ustalenie podmiotu zobowiązanego i uprawnionego oraz konkretnej treści roszczenia. Również Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach (por. II CKN 683/98, LEX nr 466001, I CKU 86/98, LEX nr 405604) wskazał, iż przepis art. 64 k.c. przewiduje, że prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek danej osoby do złożenia oznaczonego oświadczenia woli, zastępuje to oświadczenie jest podstawą do stwierdzenia przez sąd, że dłużnik ma obowiązek złożenia oświadczenia woli., nie stanowi jednak podstawy materialnoprawnej takiego roszczenia. Roszczenie jest uzasadnione tylko wtedy, gdy pozwany nie składa oznaczonego oświadczenia woli, mimo że jego zobowiązanie do tego wynika bądź z czynności prawnej, bądź z przepisów prawa, a przepis art. 64 k.c. nie jest samoistną podstawą dla kreowania obowiązku złożenia oznaczonego oświadczenia woli. Zobowiązanie do złożenia stosownego oświadczenia woli może wynikać ze źródeł o różnym charakterze, a więc zarówno z ustawy, jak i z ważnej czynności prawnej. Jeżeli źródłem roszczenia ma być umowa, musi ona zawierać skonkretyzowane co do osoby i treści zobowiązania i wyrażać się w formie zastrzeżonej dla ważności zobowiązania, względnie wymaganej dla powstania roszczenia.

Stosownie natomiast do treści art. 508 k.c. zobowiązanie wygasa, gdy wierzyciel zwalnia dłużnika z długu, a dłużnik zwolnienie przejmuje. W stosunku do zwolnienia z długu w wypadku zobowiązań solidarnych zastosowanie znajdzie przepis uregulowany w treści art. 373 k.c. zgodnie z treścią którego umowa o zwolnienie z długu zawarta pomiędzy wierzycielem a jednym z dłużników solidarnych zwalnia z długu tylko tego dłużnika, który zawarł umowę, pozostali dłużnicy są zaś nadal zobowiązani na dotychczasowych zasadach. Podobnie umowa o zrzeczenie się solidarności zawarta przez wierzyciela z jednym z dłużników solidarnych powoduje w myśl art. 373 k.c. upadek solidarnego charakteru zobowiązania tylko w stosunku do tego dłużnika, który zawarł umowę. Z przepisów art. 373 wynika, że jeden z dłużników solidarnych nie może przejąć długu dłużnika, skoro ten dług obciąża go w całości. Stosownie bowiem do treści art. 366 § 2 k.c. aż do zupełnego zaspokojenia wierzyciela wszyscy dłużnicy solidarni pozostają zobowiązani. Nie może być więc mowy o przejęciu długu w rozumieniu art. 519 k.c. czy też zwolnieniu dłużnika od obowiązku świadczenia w trybie art. 392 k.c., gdyż jego istotą jest, że w miejsce dotychczasowego dłużnika, który zostaje z długu zwolniony, wchodzi osoba trzecia, która do tej pory nie była stroną zobowiązania. Przy solidarnej odpowiedzialności dłużników może mieć natomiast miejsce zwolnienie z długu jednego z dłużników, jednakże do takiego zwolnienia niezbędna jest umowa zawarta przez wierzyciela z tym dłużnikiem, który ma być z długu zwolniony.

Z treści § 2 zawartej umowy o podział majątku wspólnego wynika, że pozwany okazał oświadczenie Banku, w którym strony zawarły kredyt, że Bank ten jako następca prawny Banku (...) SA w K. Oddział w Z. po przedłożeniu aktu notarialnego stwierdzającego wyłączne prawo T. C. do lokalu numer (...) zawierającego elementy szczegółowo opisane wyżej wyrazi zgodę na zwolnienie E. C. z zobowiązania kredytowego wynikającego z umowy kredytowej numer (...) z dnia 27 czerwca 2006 roku. Z treści tego postanowienia nie wynika zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o wyrażeniu zgody na zwolnienie powódki z długu, albowiem takiego oświadczenia dłużnik solidarny złożyć

nie może. Nadto tylko oświadczenie skierowane bezpośrednio do powódki, w którym pozwany zobowiązałby się do wyrażenia zgody na zwolnienie z długu obligowałoby Sąd do uwzględnienia powództwa. Tymczasem pozwany nie zobowiązywał się względem powódki do czegokolwiek, a jedynie okazał podczas podpisywania umowy wskazane przez bank dokumenty. Złożonego przez pozwanego oświadczenia nie można zatem zakwalifikować jako oświadczenia woli, a jedynie jako oświadczenie wiedzy. Przepis art. 64 k.c. nie jest samoistną podstawą dla kreowania obowiązku złożenia oznaczonego oświadczenia woli. Stanowi on jedynie podstawę do stwierdzenia przez sąd, że dłużnik ma obowiązek złożenia oświadczenia woli por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 29/11/2012r., I ACa 609/12/. Zatem uznanie żądania nie może znaleźć rozstrzygnięcia w orzeczeniu zobowiązującym pozwanego do złożenia oświadczenia, do którego w rzeczywistości się nie zobowiązał.

Skoro nie ma źródła roszczenia o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w postaci czynności prawnej pozwanego należało zdaniem Sądu rozważyć, czy istnieje ustawowy obowiązek pozwanego do wyrażenia zgody na zwolnienie powódki z zobowiązania kredytowego.

Z art. 508 k.c. wynika, że do zwolnienia z długu jednego z dłużników solidarnych niezbędna jest umowa zawarta przez wierzyciela z tym dłużnikiem, który ma być z długu zwolniony. Nie ma zatem w tym przepisie mowy o wyrażeniu przez drugiego z dłużników solidarnych zgody na dokonanie takiej czynności. Jak już była o tym mowa powyżej umowa o przejęcie długu, o której mowa jest w art. 519 k.c. nie może mieć zastosowania w sprawie, albowiem dłużnik solidarny, nie jest osobą trzecią, niezwiązaną węzłem obligacyjnym z wierzycielem, ale podmiotem odpowiadającym w całości za zaciągnięte zobowiązanie.

Nawet gdyby przyjąć, że pozwany zobowiązał się w umowie o podział majątku wspólnego do zwolnienia powódki z zaciągniętego wspólnie kredytu, to i tak taka umowa nie wywarłaby żadnych skutków dla odpowiedzialności powódki względem banku kredytującego, aż do całkowitej spłaty zobowiązania. Z umowy zawartej z bankiem wynika, że do momentu całkowitej spłaty zobowiązań kredytowych strony sporu odpowiadają solidarnie, a jedynym podmiotem władnym do zwolnienia którejkolwiek ze stron z zobowiązania kredytowego jest bank.

Biorąc pod uwagę wskazane wyżej okoliczności Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Konsekwencją oddalonego żądania jest zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. (Dz.U.2010.nr 90, poz.594) w zw. z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.